

NOTES BIOGRÀFIQUES D'ORIOI DE BOLÒS I CAPDEVILA

Oriol de Bolòs i Capdevila va néixer a Olot el 16 de març de l'any 1924, dins d'una família de llarga tradició farmacèutica, i va morir a Barcelona el dia 23 de març de l'any 2007. Llicenciat en Ciències Naturals a la Universitat de Barcelona (1948), va obtenir el doctorat (1950) amb una tesi sobre la vegetació del Montseny dirigida per T.M. Losa, i l'any 1953 esdevingué catedràtic de Fitografia i Ecologia Vegetal a la Facultat de Ciències de la Universitat de Barcelona, on exercí la docència fins a la seva jubilació l'any 1989. Va ser Vice-rector de recerca de la mateixa Universitat entre 1978 i 1981.

Va tenir una llarga relació amb l'Institut Botànic de Barcelona, del qual fou Conservador Tècnic (1965-1967) i Director des de l'any 1967 fins al 1984. Allí dugué a terme bona part de la seva activitat científica. Membre de la Reial Acadèmia de Ciències i Arts des del 1963 i de l'Institut d'Estudis Catalans des del 1964, aquest mateix 1964 va entrar a formar part del Consell de l'Station Internationale de Géobotanique Méditerranéenne et Alpine (SIGMA) de Montpellier.

El Govern de Catalunya li va atorgar la Medalla Narcís Monturiol al mèrit científic (1982) i la Creu de Sant Jordi (1993). El 1986 havia rebut, juntament amb Josep Vigo, la Medalla de Plata de l'OPTIMA (Organization for the Taxonomic Investigation of the Mediterranean Area) per la publicació del primer volum de la Flora dels Països Catalans. L'any 1994 va rebre el Premi de la Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació.

Al llarg de la segona meitat del segle XX, va dreçar una obra científica colossal tant per la seva magnitud com pel seu equilibri i precisió, i va esdevenir mestre i referent dels botànics catalans. La seva activitat ha deixat empremta en diversos camps de la geobotànica, principalment els de la florística, la fitocenologia i la cartografia de la vegetació, amb

una extensa obra escrita que es caracteritza per una pulcritud lingüística i un rigor científic admirables. Ha fet, també, aportacions molt valuoses en el camp de la terminologia botànica, i ha liderat i participat activament en tota mena d'activitats relacionades amb la protecció de la natura i l'ordenació del territori.

En el camp de la florística, Oriol de Bolòs va tirar endavant conjuntament amb Josep Vigo la redacció de la *Flora dels Països Catalans*. Segons el propi Bolòs, aquest és el treball del qual se sentia més satisfet. Consta de quatre volums publicats entre el 1984 i el 2001; inclou, a més de les claus de determinació i descripcions d'espècies, que trobem a la majoria de les flors, mapes de distribució i una bona caracterització ecològica dels tàxons, elements considerats com les aportacions més originals de l'obra. Dins de la seva producció en el camp de la florística sobresurten, també, l'Atlas corològic i la Flora Manual.

L'Atlas corològic de la flora vascular dels Països Catalans és una obra col·lectiva que Bolòs va promoure i dirigir des dels anys 80 en el si de l'IEC i que publica mapes de distribució de pteridòfits i espermatòfits. Per entendre el valor de l'Atlas, convé recordar que els únics antecedents europeus eren els Atlas dels Països Escandinaus, les Illes Britàniques, Suïssa, Alemanya i poca cosa més. La Flora Manual dels Països Catalans sintetitza en un sol volum els quatre de la Flora; fa les feines de vademècum de camp per a botànics i naturalistes, i de llibre d'aprenentatge per a estudiants i afeccionats; la tercera edició va aparèixer el 2005.

L'activitat de fitocenòleg va començar a les darreries de la dècada dels 40, guiat per J. Braun-Blanquet. El Dr. Bolòs es va implicar a fons en l'estudi de les comunitats vegetals, amb la mirada posada en la interpretació de la vegetació dels Països Catalans. El període

d'aprenentatge a la vora de Braun-Blanquet tingué lloc fonamentalment a la depressió de l'Ebre, però pel seu compte el Dr. Bolòs va encetar una prospecció metòdica que va donar alguns fruits primerencs (entre els quals el llibre *La vegetación de las comarcas barcelonesas*) i que va continuar amb nombrosos treballs referits de manera principal a les comunitats vegetals de les terres de parla catalana, amb aportacions cada cop més nombroses dels seus deixebles.

El coneixement de les comunitats vegetals i de la seva distribució bàsica ha permès, encara, tirar endavant els mapes de vegetació, que Oriol de Bolòs va començar a aixecar des de mitjan segle XX. Com en el cas dels estudis fitocenològics, la cartografia de la vegetació ha mobilitzat bona part dels fitocenòlegs catalans i ha tingut una repercussió directa sobre la gestió del patrimoni natural, una altra de les dèries del Dr. Bolòs: La concreció dels Llocs d'Interès Comunitari de la Xarxa Natura 2000, per exemple, s'ha basat en els mapes dels hàbitats dreçats pels seus deixebles.

En resum, l'obra científica del Dr. Bolòs és un fonament sòlid, imprescindible, sobre el qual segueix consolidant-se el coneixement de la biodiversitat vegetal de les terres catalanes.

Ramon Maria Masalles Saumell i Josep Maria Ninot Sugrañes

setembre del 2018